

بسمه تعالی

طرح درس (دکتر حسین حاتمی)

نام درس: کاربردهای بالینی اپیدمیولوژی یا نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری‌ها (دوره‌های MPH مدیران، دانشجویان پزشکی و دستیاران بیماری‌های عفونی).

جایگاه آموزشی:

از آن‌جا که موفقیت در کنترل به موقع طغیان‌ها (outbreaks) و همه‌گیری‌های بیماری‌های عفونی در گرو تشخیص به‌موقع و ساماندهی صحیح آن‌ها و آشنایی با اهمیت و راهکارهای مدیریت بحران است و از طرفی اپیدمیولوژی سومی و مولکولی و آشنایی با مبانی و اصول اپیدمیولوژی بالینی، ابزارهای اینگونه بررسی‌ها می‌باشند، لذا این درس، به گونه‌ای طراحی شده است که با استفاده از رایانه و نرم‌افزارهای مناسب، فراگیران، پس از گذراندن این دوره، قادر باشد به اهداف ذیل، دست یابند:

اهداف پایان درس:

الف - اهداف کلی

- ۱ - طرح تحقیقاتی و نحوه بررسی و گزارش یک همه‌گیری مفروض را طراحی و ارائه دهد
- ۲ - کنترل یک همه‌گیری مفروض را ساماندهی نماید

ب - اهداف ویژه

- ۱ - نحوه جمع‌آوری اطلاعات، مهیاسازی تجهیزات و مهارت‌های تشخیصی، درمانی، پژوهشی و اطلاع‌رسانی لازم به منظور کنترل همه‌گیری را شرح دهد و سازمان‌های ذیربط را با ذکر نوع همکاری احتمالی آنان نام ببرد
- ۲ - تأیید وقوع همه‌گیری را با بهره‌گیری و مقایسه منابع موجود شرح دهد
- ۳ - نحوه اثبات تشخیص بیماری را با بهره‌گیری از تجربیات بالینی، امکانات میکروبیولوژی، سرولوژی، بیوتکنولوژی و تصویربرداری شرح دهد
- ۴ - اطلاعات به‌دست‌آمده را در قالب جداول و نمودارهای مناسب ارائه نماید
- ۵ - فرضیاتی در مورد منبع، مخزن، راه‌های انتقال، زمینه‌های بروز بیماری و طبیعی بودن یا القایی بودن ماهیت همه‌گیری ارائه کند
- ۶ - با استفاده از فرضیات، میزان حمله بیماری را محاسبه کند
- ۷ - در مواردی که نمی‌توان فرضیات ارائه‌شده را اثبات کرد، نحوه بازنگری و اصلاح فرضیات را شرح دهد
- ۸ - نحوه کنترل همه‌گیری را شرح دهد
- ۹ - راه‌های پیشگیری و کنترل همه‌گیری رعب و وحشت در جامعه را شرح دهد
- ۱۰ - گزارش همه‌گیری را با تأکید بر وضعیت جغرافیایی منطقه و دموگرافیک جامعه مورد مطالعه، روش‌شناسی

- تحقیق، تجزیه و تحلیل داده‌ها و تدابیر مبارزه با بیماری ارائه دهد
- ۱۱ - تهیه چک لیست ارزیابی طرح نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری مفروض
  - ۱۲ - کاربردهای بالینی و عرصه‌ای سرواپیدمیولوژی (اپیدمیولوژی سرمی) را با ذکر مثال توضیح دهد
  - ۱۳ - کاربردهای بالینی و عرصه‌ای اپیدمیولوژی مولکولی را بیان کند
  - ۱۴ - قادر به بررسی حساسیت و ویژگی آزمون‌های تشخیصی باشد
  - ۱۵ - قادر به محاسبه و تحلیل هزینه - اثربخشی و مقرونیت به صرفه باشد
  - ۱۶ - با مطالعات مرتبط با سنجش اثرات پیشگیری و درمان، آشنا باشد
  - ۱۷ - قادر به طراحی پرسشنامه‌های مناسبی جهت پیگیری‌های بعد از فروکش همه‌گیری مفروض، باشد.

طرح درس کاربردهای بالینی اپیدمیولوژی (نحوه بررسی، ساماندهی و گزارش همه‌گیری‌ها) / ۲

ردیف	سرفصل درس کاربردهای بالینی اپیدمیولوژی و ساماندهی ...	متد	زمان مورد نیاز	وسایل کمک آموزشی	مراجع
۱	نحوه جمع‌آوری اطلاعات، مهیاسازی تجهیزات و مهارت‌های تشخیصی، درمانی، پژوهشی و اطلاع‌رسانی لازم به منظور کنترل همه‌گیری	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۲	نحوه تأیید وقوع همه‌گیری با بهره‌گیری و مقایسه منابع موجود	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۳	نحوه اثبات تشخیص بیماری با بهره‌گیری از تجربیات بالینی و پاراکلینیکی	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۴	نحوه ارائه اطلاعات به‌دست‌آمده در قالب جداول و نمودارهای مناسب	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۵	بیان فرضیاتی در مورد منبع، مخزن، راه‌های انتقال، زمینه‌های بروز بیماری و طبیعی بودن یا القا بودن ماهیت همه‌گیری	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۶	محاسبه میزان حمله بیماری با استفاده از فرضیات	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۷	نحوه بازنگری و اصلاح فرضیات در مواردی که نمی‌توان فرضیات ارائه‌شده را اثبات کرد	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۸	بررسی و کنترل همه‌گیری‌ها با بهره‌گیری از مراقبت سندرومیک	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۹	نحوه پیشگیری و کنترل همه‌گیری رعب و وحشت در جامعه	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۰	تنظیم گزارش همه‌گیری با تأکید بر وضعیت جغرافیایی منطقه و دموگرافیک جامعه مورد مطالعه، روش‌شناسی تحقیق، تجزیه و تحلیل داده‌ها و تدابیر مبارزه با بیماری مفروض	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۱	تهیه چک لیست ارزیابی طرح نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری مفروض	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۲	نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری SARS	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۳	نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری کلرا	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۴	نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری مننژیت منگوکوکی	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۵	اصول و مبانی اپیدمیولوژی بالینی و سرواپیدمیولوژی	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۶	نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری مسمومیت غذایی مفروض (۲)	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس
۱۷	نحوه بررسی، کنترل و گزارش همه‌گیری هپاتیت E	نظری، عملی، حضوری	۲ ساعت	شبکه، رایانه و ویدئوپروژکتور	زیرنویس

توضیح این که نیمی از ساعات این درس، در دوره‌های MPH به صورت حضوری و بقیه از طریق الکترونیک در شبکه‌های مجاز به صورت ارائه فایل و پرسش و پاسخ، ارائه می‌گردد. به گونه‌ای که در آغاز نیمسال تحصیلی، شبکه‌ای به نام این درس، در پیام رسان مورد اشاره، ایجاد می‌گردد و شماره تلفنی همراه و اسامی دانشجویان و نام استاد و مدیر دوره‌های MPH (به منظور نظارت) در شبکه مورد اشاره تعبیه می‌گردد و بدینوسیله تا پایان آن نیم سال، کلاس‌های مجازی در چنین شبکه‌ای برگزار می‌شود.

کار/ تجربه های عملی / تکالیف:

- ۱ - مراجعه به سایت WHO و مطالعه آخرین مطالب مرتبط با نحوه بررسی، کنترل و گزارش دهی همه گیری ها و دفترچه های راهنمای ذی ربط
- ۲ - مراجعه به سایت DDC و مطالعه آخرین مطالب مرتبط با نحوه بررسی، کنترل و گزارش دهی همه گیری ها و دفترچه های راهنمای ذی ربط
- ۳ - کار عملی در منزل به منظور کسب مهارت لازم.

ارزشیابی درس:

- ۱) بررسی سطح دانش و شناخت دانشجویان از طریق سوالات چهارگزینه ای و تشریحی متناسب
- ۲) بررسی مهارت های عملی و کاربردی از طریق طراحی پرسشنامه الکترونیک و تجزیه و تحلیل های لازم
- ۳) پرسش و پاسخ های چهره به چهره و انجام مانور در قالب سناریوهای فرضی

منابع:

- ۱ - کاربردهای بالینی اپیدمیولوژی در طب رایج و پزشکی نیاکان، تالیف دکتر حسین حاتمی، دانشکده بهداشت شهید بهشتی، ۱۳۸۸. (توضیح این که این کتاب که به صورت مکتوب و الکترونیکی، تالیف شده است در دست بازنگری می باشد و فایل های جدید در اختیار دانشجویان، گذاشته می شود).
- ۲ - کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف دکتر حسین حاتمی و همکاران، ویراست سوم، انتشارات ارجمند، سال ۱۳۹۲. (توضیح این که ویراست چهارم کتاب در دست بازنگری است و فایل های جدید در اختیار دانشجویان، گذاشته می شود).
- ۳ - اپیدمیولوژی و کنترل بیماری های شایع در ایران، دکتر فریدون عزیزی، دکتر حسین حاتمی، دکتر جانقربانی، چاپ چهارم، سال ۱۳۹۶.

منابع درس در سایت ها و شبکه های اجتماعی:

* در پیام رسان سروش <https://sapp.ir/epiapp>

* در پیام رسان ایتا <http://eitaa.com/joinchat/1697906695C7f8ce5e091>

* در پیام رسان تلگرام <https://t.me/epiapp>

* در سایت گوگل:

<https://sites.google.com/site/applicationofepidemiology/clinical-epidemiology/index-clinical>